

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplača 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá trisopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 70.

V Ljubljani, v sredo 26. marca 1884.

Letnik XII.

Vabilo na naročbo.

„SLOVENEK“

začel se bo izdajati s 1. aprilom v drugem četrtletju in se toraj za p. n. naročnike-četrtletnike prične nova naročnina, ktero naj blagovolijo o pravem času zaradi rednega pošiljanja lista ponoviti, ob enem pa naj nam vsak do sedanjí naročnik skuša pridobiti vsaj še enega novega.

„Slovenec“ velja za Ljubljano ne da bi se na dom pošiljal:

Za celo leto	13 gl. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računi 10 kr. več na mesec.

Po pošti prejeman velja:

Za celo leto predplačan	15 gl. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Opravništvo „Slovenca“.

Državni zbor.

Z Dunaja, 24. marca.

Budgetna obravnava.

(Štirinajsti dan. Dnevna seja.)

Prva točka današnje seje bilo je podaljšanje postave, ki vladi daje pravico, davke po sedanjí razmeri pobirati tudi še v mesecu aprilu. Ta postava bila je brez ugovora potrjena v drugem in tretjem branju.

Potem se je nadaljevala obravnava o proračunu kupčijskega ministerstva. Pri mornarstvu oglasi se liberalni poslanec Kúbeck in povdarja važnost mornarstva, ob enem pa našim Primorcem očita, da se za to kaj malo brigajo in da se pečajo samo z jezikovnimi borbami.

Tudi dalmatinski poslanec dr. Bulot je govoril

o važnosti mornarstva in omenjal, da si je Avstrija zlasti zarad tega pridobila toliko veljave kot vele-vlast, ker poseduje izhodno obrežje jadranskega morja. Zato pa mora skrbno varovati to obrežje in pospeševati mornarske zadeve. Toplo toraj priporoča vladi, naj vso svojo pozornost in skrb obrača na morská ladjšča v Dalmaciji, zlasti pa na luko v Splijetu.

Dr. Vitezič podpira prošnjo Kerskih otočanov, da bi se pri tamošnjem ladjšči naredil jez ladjam v zavetje. Pri tej priliki pa ob enem pobija Suessa, ki mu je unidan podtikal, kakor da bi bil sumničil rodoljubje nekterih avstrijskih narodov. Suess naj pokaže stavek v njegovem govoru, iz kterega bi se moglo kaj tacega sklepati. Ta trditev je toraj neresnična in tako govorjenje ni pristojno. Liberalna stranka je bila silno razjarjena, da si je dr. Vitezič drznil prijematí Suessa, in glasno se je govorniku ugovarjalo in od predsednika zahtevalo, naj govornika pokrega. G. predsednik pa je dr. Viteziča le opomnil, da naj nikar ne omenja že dovršene reči, ker bi mu moral sicer odvzeti besedo. Pa dr. Vitezič je bil že povedal, kar mu je težilo srce, ter se je vsedel z besedami: Sem že izgovoril.

Pri poštah in telegrafu priporočal je dr. Roser, naj bi se zboljšale plače poštnim uradnikom, na ktere se je bilo pri vredovanju uradniških služeb menda pozabilo. Potrebne denarje vlada dobi, ako nekoliko skrči oproščenje od poštnine, in ako ceno poštnih nakaznic colnih listov od 1/2 krajcarja povikša na 1 kr. Tudi poštni sluge, kondukerji in pismonoši so preslabo plačani in zaslužijo povikšanje svojih plač.

Kupčijski minister baron Pino je odgovarjal, da deputaciji poštnih uradnikov, ki je bila v tej zadevi pri njem, ni mogel sicer nič obljubiti, povedal jim je pa, da je že nekaj storil za primernejšo vrnavo razločka med višjimi in nižjimi uradniki, in da hoče v pretres vzeti govornikove nasvete. Gledé oproščevanja od poštnine pa bode morda še med letošnjim zborovanjem zbornici izročil postaven načrt.

Tržaški poslanec Burgstaller priporočal je, da naj se v Trstu naredi primerno poštno in telegrafično poslopje. Morebiti bi se dosedanje poslopje

prodalo in bi se s kupom zidalo novo in primernejši poslopje. Po nekterih opazkah g. poročevalca je bila potrebščina za dotične oddelke kupčijskega ministerstva potrjena; dovolilo se je med drugim: za obrtnijske nadzornike 68.000 gld., za cementiranje 375.000 gld. Ker je dohodkov tega urada okoli 280.000 gld., bode morala vlada primakniti okoli 95.000 gld., ki bi se dali morda prihraniti, ako bi se cementiranje izročilo občinam. Za mornarstvo se je dovolilo 880.370 gold., med temi za razne potrebščine Tržaške luke 126.930 gold. Potrebščina za poštno in telegrafično urado znaša 20,807.900 gld., med temi je 155.000 gold. za zboljšanje plač pismonošem in poštnim služabnikom. Dohodkov je pri pošti in telegrafu 25,745.000 gold., tedaj dajeta vladi okoli pet milijonov gold. dobička. Za poštno hranilnice se je dovolilo 381.000 gold.

Pri železnicah govoril je dr. Menger o novi pogodbi s severno železnico. Ta železnica je silne važnosti, zlasti za Dunaj in za kupčijski promet, ki pa se samo zarad tega ne more posebno razvijati, ker ta železnica tirja silno veliko voznino. Premog je na Dunaji dražji kakor v Berolinu, dasi so jame bližej Dunaja kakor Berolina, in žita iz Galicije ni mogoče dobivati, ker je voznina previsoka. Govornik toraj prosi vlado, naj že skoraj kaj razodene o pogodbi, ki se ima s severno železnico ponoviti in ktero mora državni zbor do meseca junija potrditi. Ta pogodba je za občinstvo tolike važnosti, kakor pogodba z Ogersko. V pojasnjenje te zadeve pristavimo, da je severna ali cesar Ferdinandova železnica ena tistih cest, ki največ dobička daje. Pogodba med družbo in državo pa letos poteče; toda družba bi železnico še rada 90 let obdržala v svojem gospodarstvu, ker od nje dobiva lep dobiček. Drugi pa zahtevajo, da naj vlada v lastno oskrbovanje sprejme to železnico. Ta zahteva je gotovo opravičena; ker če je vlada z velikimi žrtvami v svojo last spravila Elizabetno, Franc Jožefovo in Rudolfovo železnico, ki ji ne donašajo posebnega dobička, ampak ji morda prizadevajo še stroške, bi pač ne bilo pametno, Ferdinandovo železnico prepustiti privatni družbi, ker bi njeni čisti dohodki prav lahko poravnali stroške, ki jih prizadevajo druge železnice. Časniki so iz prva

LISTEK.

Ali so zdaj res slabi časi?

V malokterem drugem vprašanju si ljudje tako nasprotujejo, kakor v tem. Nekteri ne vedó, kako bi očrnilí sedanjo dóbo, primanjkuje jim besedi, s kterimi bi opisali vse križe in nadloge, ktere je rodila tretja četrtina 19. stoletja. Veliki davki, moralna (npravna) spridenost, verska mlačnost, gmotna poguba, spačena mladina vse to se jim je tako vse-lilo in vdomačilo v njihovi glavi, da so postali pravi črnogledi, ki ne prerokujejo nič dobrega. Drugim se je pa naša dóba tako priljubila, kakor se je prvím zamerila. Prostost, enakost, bratovstvo zvoní jim po ušesih in segače jim srce. Kar kurja polt oblije take strastne zagovarjalce svobodnega veka in razsvetljene dóbe, ako sežeš v pogovoru nekoliko v zgodovino nazaj, posebno v čas, ko se je „šopiril“ na prestolu črteni absolutizem in je „papež pestil kralje in cesarje“. Taki so hvaležni, da so oni časi

že v naročji pozabljivosti, njihov vzor je sedanja blažena, presrečna dóba. Kdo ima prav? Menimo da najbolje storimo, ako za odgovor na to sitno vprašanje podamo članek, ki ga je pred nekaj časom prinesel „Čech“ in ki kaj dobro razpravlja vprašanje: „ali so zdaj res slabi časi?“

„Pravijo, da je toliko hudega na svetu! Nič ni hudega!“ — Tako je govoril pustne dni oče Tomaž, ko je polnil pipo s tobakom. — „Kaj se pa hudujete oče?“ prašam ga jaz. — „I, kdo bi se pa tudi ne hudoval? Vsak dan se čuje in bere o slabih časih, o slabi letini, o neznosnih davkih, ogromnih dokladah in o nič vrednih kupčijah, tako, da bi moral človek misliti, da zdaj pa zdaj zgubé gospodje davkarski nadzorniki svoj razum in pa tudi srčnost še kdaj staviti slavni vladi nove predloge o novih „neznosnih“ bremenih. A le poglej jih, te gospode, kako si radosti manejo roke in si mislijo, saj še ni tako hudo. Ako pogledajo na deželo ali pa v mesto, povsod vidijo, da se zabava unika zabavi, da se pleše in raja bodisi v petek ali svetek, posebno pa rado v soboto, v adventu in postu ne dosti manj, kakor predpustom, kakor da bi ti ljudje ne imeli

druzega opravila razun zabave in plesa. Le pomislite — dejal je oče Tomaž — naš kraj ni mnogoljuden, pa je imel vendar v kratkem času ples ognjegasev, ples veteranov, ples kazinotov, ples pevskega društva, čitalniški ples, ples za kmete, za ude ribiškega društva itd., v vsem skupaj 12 plesov. Za mojih mladih let je bila godba samo po končani žetvi, o žegnanji, v zadnjih predpustnih dneh in pa takrat, ko je bila svatovščina. Predpustom je bila včasih, pa ne vsako leto kaka veselica, h kteri smo se zbrali prav po bratovsko kmetje in bajtarji, hišni posestniki in gostači, rokodelci in nerokodelci; zavidanja in preziranja nisi zapazil. A zdaj hoče vsakdo kaj posebnega, kolikor je v mestu gostilnic in krčem, toliko je tudi strank, ena zabavlja čez drugo, jo zaničuje in prezira in da je več živahnosti, prenašajo se pogovori iz ene gostilnice v drugo. Poglejte pa na dalje še potrato, ki se kaže na plesišcih ne samo v večih, marveč tudi v manjših krajih. Pred nedolгим časom še bilo je vse bolj priprosto in bolj po domače oblečeno, zdaj pa imajo že moške in mladenči, ki ne morejo nikakor reči, da so gospodje, nova oblačila iz drazega sukna, ki

nekoliko pisarili o tej zadevi, zdaj pa so čisto obmolnili; družba je silno bogata, in kaj se jej pozna, ako zavrže nekoliko tisočakov, da usta zamaši nadležnim kričačem.

Med levičarji je mnogo delničarjev te železnice in znani Nace Kuranda je v opravnem svetu, ako ni celó glavni vodja Ferdinandove železnice. Zato nekteri gospodje lepo molče in bodo gotovo vse žile napeli, da bi severna železnica še dalje ostala družbi. Toda na desnici odločno zahtevajo, da naj jo obdrži država, zato bo obravnava o tej stvari, kadar pride v državni zbor, jako zanimiva.

Waibel priporočal je vladi, da naj se prej k mogoče pogodi s Švico in Bavarsko zaradi zveze s predarelsko železnico. S tem je bila končana obravnava o kupčijem ministerstvu, čegar vsa potreščina znaša 78.825.100 gld.

Na vrsto je prišlo poljedelsko ministerstvo, kteremu je Tavše priporočal obilnejšo podporo poljedelstva. Minister kmetijstva bi moral po njegovi misli svoj nos povsod vtikati, v davkarske, železniške in vse druge zadeve.

Kmečki poslanec Ruf, ki je nedavno izročil zbornici peticijo 8000 kmetov, ki v tej prošnji zahtevajo nekatere prav nemogoče reči in popolnoma preobrat celega državnega reda, porabil je to priliko, da je zbornici naznanil, da se ne vjema z vsemi točkami te peticije, ki obsega mnogo dobrega, pa tudi mnogo nemogočega, in da je le zaradi tega nasvetoval, naj se pridene stenografičnemu zapisniku, da so o njej zvedili vsi poslanci. Za njim bila je ob treh popoldne seja sklenjena.

(Štirinajsti dan. Večerna seja.)

Ob sedmih zvečer pričela se je druga seja. Dunajski poslanec Löblich govoril je o silni dragini govedine na Dunaji; kar je sto- in stokrat govoril v mestnem zboru in pri raznih shodih, ponavljal je danes v zbornici ter vladi očital, da je dragina zato tako velika, ker se vlada v tržne zadeve vtika. Da se meja proti Rumuniji odpre, ne pomaga dosti, ako ni poročta, da ostane odprta. Priporočal toraj resolucijo, v kateri se vladi naroča, zbornici predložiti postavo, po kateri bi bilo Dunajskim mesarjem dovoljeno od meseca julija do meseca novembra govedino iz Rumunije voziti naravnost na Dunaj. Ta resolucija se zadostno podpira in se izroči budgetnemu odseku.

Pirko je priporočal vladi, da naj železnico iz Št. Polita v Tuln dela čez Traismauer.

Minister Falkenhayn je odgovoril na napade dosedanjih govornikov, ter dokazoval, da je zdatno povikšal za povzdigo kmetijstva odmenjene podpore, odkar je prevzel ministerstvo, prej je bilo v ta namen odločenih 145.000 gld., sedaj 266.000 gld., in vendar mu je Tavše očital, da je preskromen. Tavše je tudi rekel, da ministru ni ravno treba vsega storiti, kar je obljubil, ljudje so jako veseli in zadovoljni, ako čujejo te obljube. Tako, rekel je minister, jaz ne morem ravnati; kar obljubim, to tudi spolnim, ne morem pa samo zaradi tega obljub delati, da bi se ljudje veselili. Desnica je z živahno pohvalo poslušala govor ministrov.

Za njim je govoril dunajski podžupan Steudel in na vso moč ropotal zoper severno železnico, ki je mnogo kriva dragine na Dunaji. Reveži morajo

drago plačevati meso, da se debelé nekteri milijonarji; to je samo pri nas mogoče, kjer nimajo poguma se vzdigniti zoper „železnične kralje“. Mnogo bi bilo pomagano, ako bi se smela že zaklana zdrava živina uvaževati v mesto; konečno priporočla resolucijo, da naj vlada z znižanjem železničnih tarif polajšuje dovaževanje zaklane živine. Steudel je z današnjim govorom obsojal sebe in svojo stranko; ker ravno med levičarji sedé, kakor sem že prej omenjal, kralji ali matadorji Ferdinandove železnice, in Steudel pa tovariši njegovi nimajo poguma teh ljudi prijeti, ali pa se od njih ločiti, ako se njihovemu programu nečejo vdati.

Dobro je Steudelná pobijal liberalni poslanec Proskovec, ki je Dunajčanom očital, da predobro živé, ter jim namesto govedine priporočal brovino. Visoke voznine so sicer res krive velike dragine, pa največ so tega krivi mešetarji. Tudi Bärnfeind je govoril zoper Dunajske zastopnike in ministru izrekal zahvalo, da tako ostro zapira naše meje, ker vsled tega po naših planinskih krajih ni več živinske kuge, ki je prej toliko škode delala našim živinorejcem. Priporočal mu pa tudi, naj svojo posebno skrb obrača na to, da se našim planincem ne vzamejo in ne spridijo pašniki, ki so za živinorejo velike važnosti.

Keil je govoril o konjereji na Solnograškem, Čerkavski pa o rudarstvu, ki se na Gališkem jako razvija in za katero bi bilo treba tam napraviti srednjo rudarsko šolo. Po tem govoru bile so potrjene razne potrebščine poljedelskega ministerstva v znesku 13.321.770 gold. Za Idrijo znaša vsa potrebščina 617.818 gold., dohodkov pa je proračunjenih 855.395 gold., tedaj je čistega dobička okoli 237.000 gold. Celjski rudniki donajajo 270.000 gold., stroškov pa imajo 260.451 gold., toraj ostaja čistega doneska le okoli 10.000 gold.

Bilo je že okoli desetih, pa se je vendar pričela obravnava o pravnem ministerstvu. Foregger, ki se vedno peča samo s Slovenci, je tudi danes skoraj eno uro govoril samo o slovenskih zadevah, ter ministru očital, da slovenskega vradovanja na Štajarskem ni treba, ker komaj tretjina županov uraduje slovenski. Tudi je trdil, da minister nima pravice dajati ukazov zaradi uradnega jezika.

Ni mi treba omenjati, da tudi Rothschedelná ni pozabil in se zanj potegnil, češ, da so narodni vradniki tudi udje raznih narodnih društev, čitalnic itd., in da zahajajo v gostilne, kjer se shajajo z najhujšimi narodnimi agitatorji. Nemški sodniki svojo dolžnost spolnujejo, zato se bode on zmiraj za-nje potegoval, ker jih vnamar puščajo celó oni, ki bi se morali potegovati za-nje. Konečno je očital ministru, da službe oddaja samo po priporočilih, kar je vzbudilo veliko oporekanje na desni. Ob poluenajstih je Foregger sklenil svoj strupeni govor, gospod predsednik pa sejo z naznilom, da bo prihodnja seja v sredo ob 10. uri dopoludne.

Govor poslanca dr. Viteziča v državnem zboru 14. marca o žalostnem položaji isterskem.

(Dalje.)

Ako bi bila ta trditev resnična, bi morala tudi

pa morajo biti narejena po novejši, če ne po naj-novejši modi. Kaj pa še le ženske! Kolikor jim le pripuščajo denarne razmere, toliko vtaknejo v nove atlasove obleke, v kterih se bodo kazale na veselici. Zdaj pa še recite, da vlada med ljudstvom revščina! Tem vašim besedam bo k večemu verjel kak kozel, davkarski nadzornik pa nikdar ne!“ — Na to je oče Tomaž zažgal pipo, ki mu je med tem ugasnila. „No, oče čemu se tako hudujete? Ravno te vsakovrstne zabave, to neprestano plesanje, ta popivanja in veselice so neovrgljiv dokaz, da se ljudem slabo godi.“ — „Kako to? Tega jaz priprost človek ne razumem“ — vpraša me na to začuden oče Tomaž.

„Torej nekoliko potrpite, hočem vam to dokazati z malo povestjo. Gotovo ste že slišali o pruskem kralji Frideriku Velikem, če prav imena „Veliki“ ni zaslužil.“

„A ta je bil morda oni, ki je za svojo telesno stražo kradel po vseh deželah velike ljudi in je Mariji Tereziji odvzel šlesko kraljestvo? O tem sem že nekoliko slišal in tudi nekoliko lepih in nelepkih reči bral“, odvrne mi na to oče Tomaž.

„Ta Friderik tedaj se je neprestano bojeval in

je potreboval veliko denarja. Da bi ga pa dobil, delal je ravno tako, kakor delajo današnje dni nekteri gospodje, nakladal je davke. Ker se je pa nekoliko bal nejevolje podložnikov, vpraša nekoč svojega najboljšega prijatelja, kaj pravijo k temu ljudje? Ta mu odvrne, da se hudujejo. Toraj moremo davke še povišati, — in to se je zgodilo. Na to vpraša zopet onega prijatelja, kaj reko zdaj ljudje? On mu pové, da se še bolj jezé. Toraj smemo davke še nekoliko povišati, — in to se je zgodilo. Kaj pa zdaj delajo ljudje? vpraša ga na to kralj. — Zdaj se pa več ne jezé, ampak igrajo, pijejo in se veselé, ker v obupnosti hočejo povžiti, kar še morejo! No, zdaj jim je pa v resnici hudo, pravi kralj, zdaj jim pa moramo davke znižati, — kar se je tudi zgodilo. — Kaj pa k temu pravite oče Tomaž.“

„Lepa hvala za nauk, zdaj pa vse razumem. Današnji svet pleše torej iz obupnosti, pleše, da ne vidi in je slep, kakor so bili za časa Noeta večinoma ljudje, ki niso hoteli delati pokore. A njihovo rajanje ni trpelo več dolgo, — nastopil je potop.“

gledé slovenščine po Kranjskem in gledé srbo-hrvaščine po Dalmaciji veljati. Tudi po teh deželah rabita se ta dva jezika uradno in to brez kakih zaprek. To je toraj le predsodek in kako piškav da je izgovor, dokazuje nam tudi zgodovinski dogodek, da je na otoku Veglia za časa Frangipanov stoletja hrvaščina z glagoliško pisavo uradni jezik bila. Ohranila se je ne le do Benečanov, temveč celó do začetka sedanjega avstrijskega gospodarstva, kar nam spričujejo uradna pisma okrajne sodnije na otoku Veglia, ki se ondi v arhivu hranijo; v tistih nahaja se mnogo notarijalnih pisem v hrvaščini z glagolitičnimi pisanimi.

Gledé javnega življenja, gospóda moja, tikajočega se nas isterskih Slovanov, kaže najbolj to, kako se z nami postopa, da se nam celó deželni odloki in deželne postave ne javijo v hrvaščini. Da bi postave spolnjevali, to zahtevate, nočete pa ljudem povedati, kako se postave glasé. Mislim, da se kaj enacega v nobeni drugi evropski deželi ne nahaja. (Poslanec Raič: Le v Avstriji mogoče!)

Vse naznanila, vse povabila in pozivi pišejo se tako posamičnim občinskim članom, kakor tudi občinam samim ali edino le v laščini ali pa v nemščini, malokdaj v slovenščini, hrvaški pa nikdar ne.

V prejšnjih časih pisali so se dekreti profesorjem in učiteljem v dveh jezikih, in to Lahom laški in nemški, Slovincem slovenski in nemški in Hrvatom hrvaški in nemški. Vpeljana je bila nemščina toraj že de facto (dejansko), če tudi ne de jure (pravno) za državni jezik.

Sedaj pa hočejo Hrvate in Slovence popolnoma izbaciti, toraj pišejo ali laški ali pa nemški. Ali se to strinja s programom njegove ekselence gosp. ministerskega predsednika? Nekterim občinam na mojem rojstnem otoku se je še celó nemogoče storilo napraviti peticijo na visoki državni zbor v tem smislu, da bi se hrvaščina vpeljala v šole in urade.

Hrvatje se silijo svoja imena po laškem običaji pisati. Ko sem bil v seji 6. decembra 1882 ministra v tej zadevi interpeliral, predpisalo je ministerstvo notranjih zadev z dekretom 10. maja l. l. načela, kterih se je držati pri vpisavi slovanskih družbinskih imen po nekterih krajih isterskih v krstne, poročne in mrtvaške bukve, kakor tudi pri napravi izpiskov iz tistih knjig. Vsled te določbe ni dovoljeno v izpiskih pisati imen po današnjem sedaj rabljenem pravopisu, tudi ne pristavljenih (čujte! na desni), in kar se pa tiče novih vpisovanj, se strankam sicer dovoljuje, da se na zahtevanje vpisujejo pravilno po sedanjem pravopisu, ki se od prejšnjega po vsem razloči; da se pa to zgodi, treba je napraviti zapisnik, ki mora za pet krajcarjev kolek imeti. (Poslanec Raič: Enakopravnost v Avstriji!)

Jaz mislim, gospóda moja, da je to vendar povsod prosto, svoje ime po običajnem pravopisu pisati, kajti pravopis se spreminja po vseh jezikih — kar je sploh znano; pravopis se ne spreminja edino le v hrvaščini, temveč tudi v nemščini, laščini in po drugih jezikih. Toraj mora vendar dovoljeno biti, svoje ime pisati v pravopisu, ki je sedaj običajen. In ravno tega Hrvatom v Istri nočejo dovoliti, ako se ne vklanajo vsem formalnostim, ki jih novec stanejo. To je tem bolj čudno, ker je v Dalmaciji tudi hrvaški jezik običajen in je brez vseh zadržkov dovoljen. V Istri se pa kaj takega ne sme zgoditi.

Tudi ne smem zamolčati, da je okrajni glavar Lošinjski objavljajoč dotično določbo svojim občinam samovoljno taisto bistveno spremenil. V drugi točki postavil je namesto „poslednja vpisava“ besede „poprejšnje vpisave“ (anteriori registracioni). Določba je toraj tirjala, da je le poslednja vpisava po novem pravopisu vpisana, se sme tudi v bodočnost po njej ravnati. On pa samo s poslednjo vpisavo ni zadovoljen, temveč tudi še vse poprejšnje vpisanja zahteva. (Čujte! čujte! na desni). V tretji točki izpustil je sledeče, kar je v določbi stalo (bere): „V oziru na spremembe, ki so se dosedaj izvršile v pisavi, se uradi nimajo vanje vtikati.“ Tista imena namreč, ki so se že poprej pisala po novem pravopisu, naj se tudi nadalje po sedaj navadnem, to je, novem pravopisu pišejo. On se pa s tem ne strinja, temveč zahteva, da se tudi tista imena, ki so bila že po novem vpisana, zopet po starem prepišejo. To je njegova nakana. To se vé, da so prenarodbe, ki odlokovno vsebino neznansko omeje. Jaz mislim, da se od okrajnega glavarja že sme zahtevati, da objavi določila nepokažena, ktere mu višja gosposka pošilja, da jih podložnikom naznanja. (Tako je! na desni.)

